

SLOVENSKI NAROD.

Izbija vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 18 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Občni zbor „Narodne Tiskarne“.

Dne 8. maja 1883 občni zbor „Narodne Tiskarne“ v Ljubljani ni mogel zborovati, ker je bilo po pravilih premalo delnic uloženih in premalo delničarjev udeleženih.

Zatorej se razpisuje drugi občni zbor delniškega društva „Narodne Tiskarne“ na dan **23. maja 1883 ob 6. uri zvečer** s pristavkom, da po §. 17 društvenih pravil ta novo sklicani občni zbor veljavno sklepa brez ozira na število navzočnih delničarjev in število od njih zastopanih glasov.

Od upravnega odbora.

K narodni ravnopravnosti.

×. Za Dalmacijo in tisti del Istre, ki je nek-daj spadal pod beneško republiko, bil je leta 1815 proglašen takozvani gališki solni red od leta 1796. v laškem jeziku. Prestava iz nemščine pa je bila tako površna, da se je v §. 14, kateri v izvirniku govori o jezicah v deželi pri sodnijah navadnih, namestu tega reklo, da se imajo stranke in njihovi zastopniki posluževati „italijanskega jezika“. Pa vzlic tej določbi nikomur ni na misel prišlo, zabraniti hrvatskemu jeziku pot v sodnije, tem manj, odkar so ministerski ukazi od l. 1862, 1869 in 1872 popolnem natančno urejali jezikovne razmere v Dalmaciji. Leta 1878 je celo najvišje sodišče na Dunaji vsled necega priziva izreklo, da je 19. člen osnovnih državnih zakonov nasprotno določbo §. 14. sodnijskega reda odpravil in da je justično ministerstvo v zmislu člena 11. osnovnih državnih zakonov o izvršitvi vladne oblasti bilo kompetentno izdati jezikovno uredbo od leta 1872.

Tako je sodilo najvišje sodišče leta 1878, tedaj v času, ko je še Glaser bil minister pravosodja. In leta 1882, štiri leta pozneje, je ravno isto najvišje sodišče diametralno nasprotno rzsodbo

izreklo, da namreč §. 14. za Dalmacijo veljavnega sodnijskega reda, kateri zahteva italijanski sodnijski jezik, ni niti vsled 19. člena, niti po ministerijalnih ukazih spremenjen, tedaj je pri vseh sodnijah v Dalmaciji in Istri sodnijski jezik izključno italijanski.

Mi se nečemo in ne smemo spuščati v kritiko rzsodbe najvišjega sodišča, dasi se vsak priprost človek mora začuden vprašati, kako je mogoče, da se more v jedni in isti stvari ravno nasprotno soditi, dasi v dobi od leta 1878 do 1882 ni nobene druge bistvene spremembe, nego da je leta 1878 bil g. Glaser, leta 1882 pa g. dr. Pražak minister pravosodja. Proti tej določbi najvišjega sodišča, vsled katere bi se za ničeve spoznale mnogobrojne hrvatski pisane pravde v Dalmaciji, trebalo je nagle pomoči postavnim potom.

Dalmatinski poslanec dr. Bulat je torej predložil državnemu zboru postavo, po kateri bi se naj §. 14 sodnijskega reda glasil: „Obe stranki in njeni zastopniki se imajo v svojih govorih posluževati ali hrvatskega (srbskega) ali italijanskega jezika“. Ko se je oni predlog v justičnem odseku obravnaval, se je g. minister Pražak izjavil proti temu, da bi se jezika imenovala v postavi in zahteval, da se ima §. 14. teko glasiti: „Obe stranki itd. se imajo posluževati v deželi navadnih jezikov“. Izjava g. ministra Pražaka, ki se je po njegovem zahtevanju zapisala v zapisnik in ki naznačuje vladno stališče glede jezikovnega vprašanja, poudarja, da so vse c. kr. vlade od leta 1848 naprej se držale načela, da ima vladna in izvrševalna oblast določevati, ali in kateri jezik je v deželi navaden, in da ima vlada pravico tudi za sodnije dajati ukaze z vezilno močjo (Anordnungen mit verbindlicher Kraft), kateri so potrebni, da se vsacemu v deželi navadnemu jeziku v razmeri prebivalstva in sodnij zagotavlja pravica, katera mu pristoji. Dalje so vse vlade, odkar so proglašeni državni osnovni

zakoni z 19. členom, bile tega mnenja, da so s tem členom odpravljene vse stareje postavne določbe, ki so nasprotne 19. členu, tedaj tudi določba §. 14. sodnijskega reda. Vlada je še vedno na tem stališču, da ima ona izdavatati je ne naredbe, po katerih se morajo tudi sodnije snati in da v tem oziru ni treba nove postave. Z ozirom pa na posebne razmere v Dalmaciji dovoljuje v postavu z gori zaznamovano spremembo.

Justični odsek je potem vzprejel postavni načrt po vladnem predlogu, a levičarji s tem neso bili zadovoljni, ampak so zahtevali, da se namesto besed: „v deželi navadnih jezikih“ ima postaviti: „v deželi pri sodnijah navadnih jezikih;“ tedaj tisti tekst, vsled katerega se našemu slovenskemu jeziku še vedno toliko zaprek dela pri sodnijah.

S to postave za Dalmacijo se je nastopil pot, po katerem jedinem se more rešiti jezikovno vprašanje. G. minister Pražak ima gotovo prav, ako trdi, da neso uradi, ampak da je vlada poklicana jezikovne razmere urejati. Pa kaj pomaga, če je od dobre volje sodnikov odvisno, ali hoté vladi pripoznati tako oblast ter respektirati njene ukaze. Kaj pomaga, ako g. minister ukazuje, da morajo sodnije s slovneskimi strankami slovenski uradovati, če sme vsak sodnik to ministrovo naredbo djati ad acta, ter se mu vsled te nepokornosti ničesar ni bati, ker je neodstavljev. In dajmo, da se s časom sodnije udado in da celo gospoda Waser v Gradci in Schmerling na Dunaji g. ministru Pražaku ne bosta nasprotovala, vender nič stalnega ni ustvarjeno in vsak čas sodnije, sklicevaje se na §. 13 našega sodnijskega reda, zopet lahko izbacnejo slovenski jezik iz sodnijskih zapisnikov.

Zato moramo Slovenci želiti in ne smemo odnehati, dokler se tudi za nas jezikovno vprašanje postavno ne uredi, kakor se je to zgodilo za Dalmacijo.

LISTEK.

Izza peči.

IX.

Dne 5. maja.

„Ti griva ščetinasta, da bi te dihur pokadil!“ sem dejal davi, ko sem oblačil mestu nove letne obleke svoj stari zimski kaput, katerega sem že bil obesil v omaro, kjer je visel na klinu nekaj časa, danes pak je na svoje stare dni zopet začel služiti gospodarju. — Tako pride do veljave v mesecu maju stari kaput, ki je že bil židu namenjen, a zdaj po takej skušnji, ko zvunaj brije prava jesenska burja in ko bijejo na okna mrzle, debele vodene kaplice, ga še ne bo dobil žid, ampak hrbitišče mi bode ogreval dokler bo mrzlo, pozneje pa, ko bode jasnejše solnce nam sijalo, bo zopet romal na svoj klin in bo visel na klinu do nove zime, ki mi bo naklonila nov kaput, če si ga bom priskrbel in če ne bom starega po nasvetu krojačeve modrosti dal obrniti tako, da bode v prihodnjem zimi čisto novo lice kazal strmečemu svetu. Čisto verjetno je, da

se tako zgodi, naročito v slučajih, če mi ne bodo srebrni kebri lazili pod srajco, kakor svoje dni tistemu Urbančku Kosu iz Kamnika na Šutai doma, kakor stoji zapisano v Kodrovem romanu „Luteranci“.

Kar je staro, je časti vredno, pravijo, in po tem takem ni dvojbe, da je tudi moj stari kaput časti vreden in Puškinov roman „Stotnikova hči“ je tudi časti vreden, ne samo zaradi svoje starosti, ampak i zato, ker polni našemu dnevniku predale pod črto, namestu nas — feljtonistov, ki smo se letos nekako ugrezili v „Nirvano“ lenobe.

Koliko sem se lani trudil, predlagal in sklicaval, da bi spravil skupaj feljtoniško zedruzo, obetal sem nagrade, dá, celo z vinom sem jih dražil, ter koval iz njihovih imen — heksametre; ali vse zaman: niti osnovalnega zbora nesem dognal. Pa je menda že zopet nesrečna številka trinajst vzrok tej nezgodi! Da, da, ta številka je nesrečna, to znam iz lastne skušnje! Trinajst sem jih bil naštel in predlagal za podlistkarsko zadrugo in iz teh trinajsterih ostala sva samo dva, ki jéziva poplav z ruskimi romani v „Narodovem“ podlistku: Prostoslav Kretanov in — moja malenkost „za pečjo“.

In prav se nam godi! Ko bode prešla „Stot-

nikova hči“ in bode izcrpljen Puškin, pride na vrsto Lermontov in zopet za njim — Turgenjev itd.

Vsak izobražen Slovenec bi moral čitati ruske romane v izvirniku, ali, prosim vas, k temu smo preugodni; rajši sežemo po nemškem berilu ter si naročamo „Illustrierte Welt“, „Das Buch für Alle“, „Ueber Land und Meer“ in če je treba, celo kak „Giornale delle donne“ iz — Milana a'i ka-li!

Meni ni do tega, nego žal mi je, da ste mi z ruskimi romani oplašili ter razvedili vse moje originalne kolege pod črto, razen g. Prostoslava Kretanovega, ki jedini, ne gledeč ni na levo ni na desno, potuje križem domovine andante v $\frac{4}{4}$ taktu in uplete po starej navadi v svoja pisma nemške in druge citate, dostikrat umestno, tedaj pa tedaj tudi neumestno, kakor se mu je to dogodilo v XXI. številki s citatom: „Quod licet Jovi non licet bovi“, kateri citat ni bil na pravem mestu.

Jaz nesem protivnik citatov, celo dobri so, ampak na prikladno mesto jih mora znati postavljati, kdor jih hoče sploh imeti; če se pa citat postavi na nepravo mesto, ne velja, kar bodem precej tukaj to dokazal.

Leta 1859 je v Trstu v 6. gimnazijskem raz-

Kulturni boj na Nemškem.

II.

Postava, katero je predlagal Windthorst, obstoji le iz jednega paragrafa ter je prouzročila živahno debato. Vender je značaj cele debate že s tem zaznamovan, da nobeden mnogih govornikov ni skušal braniti majnih zakonov, temveč da se je splošno priznavalo, da treba predruščiti celo nekaj toliko slavljeno sistemo. Že v tem tiči gotovo lep moralničen uspeh katoliške stranke!

Vse slabe strani Bismarckove cerkvene politike bičal je prvi govornik središča, Schorlemer-Alst. Če se bode v 50 letih — pravi — čitalo, da so se na Pruskem sodnijsko kaznovali duhovniki le zaradi tega, ker so mašo brali in sakramente delili, se bode moralo misliti, da je to gola laž ali hudobno obrekovanje. Bitko toži, da pruska država s katoličani postopa, kakor stari Rim s prvimi kristijani in kakor Angleži z nesrečnimi Irči. Vladi očita, da bistveno sodeluje z revolucijo, kajti če se uporni duh na Nemškem tako silno razširja in če spoštovanje monarhične avtoritete povsod vidno hira, je to božja kazen za krivični „kulturni boj“. Postave se ne izpeljujejo z jednako natančnostjo; tako n. pr. je dvoboj prepovedan, in vender se ga terja z druge strani in uradni časniki prinašajo dolge članke, v katerih se še slavijo krvavi dvoboji mej severo- in južnonemškimi dijaki. Če pa kak duhovnik sakramente deli svojim vernikom, ga takoj zapró in iz domovine preženo. Od pravicoljubnosti poslancev pričakuje govornik, da bodejo pritrdili Windthorstovemu predlogu.

Za predlog oglašila sta se mej drugimi tudi poljski zastopnik Stablewski in — židovski demokrat Stern. Prvi je naglašal, da se najhujšemu hudodelcu ne odreka zadeva tolažba, predal ga peljejo na smrt, da se pa zvestim podložnikom za branjujejo cerkveni obredi. Še bolj krepko pa je podpiral Windthorsta žid Stern od skrajne leve, kateri je naravnost dejal, da bode glasoval za postavo, kajti ona katoličanom ne daje nič drugega, nego to, kar židje že dolgo v miru uživajo. Zakoni so krivico storili katoličanom, ta krivica se mora odpraviti, nasilstvo mora nehati in državljanska svoboda se vračati na Pruskem. Z glasno pohvalo bil je govor tega levičarja sprejet od katoliškega središča.

Nasprotnikom se je le težko posrečilo, ugovarjati zmernemu in pravičnemu predlogu; tudi najodličnejšim govornikom liberalne stranke se je poznalo, da zagovarjajo nazore, o katerih krivičnosti so sami prepričani. Le jeden zastopnik narodne liberalne barve, nekdanjih Bismarckovih kimovcev, je še hotel razlagati, da mora jedino vlada presojuditi, kateri trenutek da je ugoden za revizijo cerkvenih postav. Nasprotno pa je moral voditelj naprednjaške stranke, Richter, priznavati, da se mu celi predlog vidi

redu poučeval nemščino profesor Eduard Ott. Mej dijaki je bil nek Tolusso, ki je tudi rad postavljaj citate, pa ko je jedenkrat dobil svojo nemško zadalnico od profesorja nazaj ter je v del zapisano v taistej: „ungenügend — Ott“, je pod ime profesorjevo zapisal ta le latinski citat: „Nomina stultorum inveniuntur ubique locorum.“

Čez 14 dni pride ta citat g. profesorju v roke, in jo si ga dijaku, malo da ga neso spodili; tako hudo je opravil in zadel naš kolega Tolusso s svojim latinskim citatom, katerega je bil upotrebil na nepravem in za citate čisto neprikladnem mestu.

Tako se godi tistemu, ki neoprezno ravna s citati. Gospod Prostoplav Kretanov sicer ni hotel niti mogel razžaliti nikogar s svojim gori napomenutim citatom, ampak samega sebe je v taistem prenizko postavil, na kar sem ga hotel tukaj opozoriti.

Ker se sedaj kolega Kretanov še kreče napram Zagrebu, se bojim, da me ne bi opraskal v svojem pismu iz Zagreba, in zato, da ga v dobro voljo spravim, mu bom povedal nekaj ter ga bom opozoril na originalno firmo, katero sem mu bil prigodom njegovega boravljenja v Zagrebu pozabil pokazati. Nad

povsem utemeljen in opravičen, ter da je cela zadeva vprašanje notranje politike, katera se mora razsojati v deželni zboru, a ne diplomatičnim potom. Le v toliko je nasprotoval predlogu, da ga je hotel še posebnemu odseku izročiti v pretresovanje.

Protestantovska konservativna stranka bila je v čudnej zadregi. Tudi njej je bil predlog Windthorstov po volji in v njenem imenu poudarjal je baron Hammerstein, da se morajo predruščiti majni zakoni. „Zoper uporne sile“, — kliče ta govornik — „kakor se dandanes kažejo, ne zadostuje policija, tu mora pomagati krščanstvo!“ Vender so se pa konservativci toliko ozirali na vlado in njena pogajanja s papeštvom, da so stavili posredovalni predlog, naj se vlada v resoluciji pozivlje, da pre naredi majne zakone ter odpravi najprej one določbe, vsled katerih je služenje maše in delitev sakramentov kaznjivo dejanje. Polovičarstvo, katero je sarkastični Richter dobro ocenil z besedami: „wir möchten wohl gern, aber wir dürfen nicht!“

Ni čuda da je izredni ta položaj izvedenemu parlamentarcu Windthorstu nalogo izdatno olajšal. Z mladeniško živahnostjo, katero ne bi mogli pričakovati od 71 letnega starčka, sukal se je na vse strani in z ono elegantno zgovornostjo, katero svet občuduje pri sinu borne kmetijske koč, pobijal je vse svoje nasprotnike. Pri glasovanju sicer njegov predlog ni zadobil večine, ali sprejeta je bila resolucija konservativcev, katera poudarja „organično revizijo“ majnih zakonov, z veliko večino in tako se je posrečil prvi napad na Bismarckovo cerkveno politiko.

To katoličanom ugodno glasovanje pa bode gotovo imelo važne posledice. Ravno sedaj se vrše pogajanja mej nemškim cesarjem in rimsko kurijo in trditi se sme, da bode zadnja debata v pruskem deželnem zboru nanj izdatno uplivala. Da tudi Bismarck želi spravo s papežem, je sicer gotovo, ali baš s kazenskimi določbami proti nemškemu duhovstvu hotel je prisiliti kurijo, da odneha v mnogih zadevah in da s svojim uplivom tudi v drugih posvetnih vprašanjih, v finančni in carinski politiki, podpira njegovo politiko. Do sedaj se je zviti državnik mogel sklicevati na to, da se strogost proti katoličanom zahteva od protestantovske večine deželnega zbora ter da so mu v tej zadevi roke zvezane.

Sedaj se pa je javno pokazalo, da večina v parlamentu sama ne mara več nekdanjega nasilstva, da hoče mir imeti z cerkvijo ter da le — vlada za vira ugodni uspeh diplomatičnih obravnav. S tem se je ves položaj hipoma premenil katoliške stranke na korist in, ker se hoče železni kancelar, kakor razvidimo iz najnovejših berlinskih poročil, v srditi boj podati z liberalnimi in naprednjaškimi nazori, proti katerim naglašja „monarhični značaj“ pruske ustave, smemo za trdno pričakovati, da se bode kmalu sprijaznil s katoliškim središčem ter da bode „kul-

neko krčmo v starej „Novej ulici“, katerej novo ime ne vem na pamet, a gledat iti se mi zdi predaleč, stoji zapisano: „Gasthaus zur Cvečke“. — Ne da bi hotel reklamo delati za vino, ampak iz jezikoznanstvenih ozirov mu to povem, ker sem se prepričal, da ga razni napisi vsegdar interesirajo, in „Gasthaus zur Cvečke“ je gotovo zanimljiva jezikoslovna prikazen v ulicah zagrebškega mesta, čisto kaj drugega, nego je „Holtzverkauf“ pri nekem židu v Kukovičevj ulici in kakor so razne nemške židovske firme s hrvatskimi krstnimi imeni, katerih je videl sam dosti in celo preveč za tako mesto, kakor je naš Zagreb.

Konečno še en citat na adresu Kretanovo, da ne bi mislil, da sem neprijatelj citatov.

„Noli adhuc aquam bibere, sed modico vino utere propter stomachum tuum et frequentes tuas infirmitates — ad Tim. I. 5. 23.“

Opazujem, da si ta citat nesem prepisal iz sv. pisma, ampak v Jaski sem ga našel v velikej gostilnici na steni, ko sem l. 1862 potoval iz Reke čez Jasko do Zagreba, in tam sem si ga prepisal.

Spectabilis.

turni boj“ kmalu izginil od površja sosedne nam Nemčije.

—j—

Govor poslanca Nabergoja.

Blizu izza dvajset let se že uvideva, da je silno potrebna od južne železnice nezavisna zveza Trsta z zadej ležečimi deželami, in ni ga bilo skoro zasedanja državnega zbora, da ne bi bil kak poslanec ali pa kak deželni ali mestni zastop izrekel željo, da bi naj visoka vlada v tej zadevi kaj storila za Trst in za povzdigo avstrijskega trgovinskega prometa sploh ter gradila železnico, bodisi čez Predil, bodisi čez Loko. Jaz sam imel sem že večkrat priliko, v tej visokej zbornici osvetliti potrebe Trsta in po svojih močeh obširno dokazovati, kako neizmerno škodo da trpi trgovina in promet vsled tega obotavljenja od strani vlade in državnega zbora, ter da je skrajni čas, da se kaj stori za Trst, tako važno mesto za trgovino. Danes ni moj namen, da bi to stvar še jedenkrat na drobno razpravljaj; to se mi dozdeva nepotrebno, ker je itak vsaki izmej častivrednih gospodov dobro prepričan o tej potrebi, namreč o potrebi, da se Trst in zad ležeče dežele zvežejo z drugo železnično progo. Z veseljem pozdravljam torej to vladino predlogo, s katero se vender jedenkrat stori korak do cilja, da se Rudolfa železnica zveže s Trstom in morjem, kar bi se bilo imelo prav za prav zgoditi že pred desetimi leti.

Italijanski prigovor pravi: „meglio tarde che mai“, to se pravi: „bolje pozno ko nikoli“. In veseli nas torej, da se s tem delom, če tudi pozno, vender le sploh pričinja.

Imel sem pa priložnost slišati, da nameravajo nekateri mojih gospodov somišljnikov na desnej strani glasovati proti temu projektu, katerega je namislila visoka vlada ne le Trstu v prid, temveč v prid cele države, in sicer iz razloga, ker nekateri naših gospodov kolegov iz Trsta navadno glasujejo proti intencijami desnice te visoke zbornice, in še bolj zato, ker nekaj pojedinih ljudij v Trstu agituje v občasovražnem zmislu proti avstrijskej državi.

Kar se t če mojih gospodov tovarišev iz Trsta, moram priznati, da bi tudi jaz želel, da bi postopali solidarno z desno stranjo zbornice, ki je v večini in katera si vedno pr zadeva zastopati prid vseh dežel in narodnostij. (Dobro! na desni.) A ti gospodje so pač le svojim volilcem odgovorni za to, in mislim, da meni ne pristuje jih obsojati.

Kar pa zadeva one nezadovoljneže Tržaške in njihovo početje, pa gotovo ni moj poklic, še manj pa moj namen, da bi jih zagovarjal ali pa obsojal. Toliko pa smem reči, da zaradi pojedinih ljudij ni treba, da bi trpela vsa dežela in nje prebivalci, kateri so gotovo navdahnjeni, kakor vsi drugi prebivalci Avstrije, z najsvetejšim domoljubjem.

Sveto pismo nam spričuje, da bi bil Bog, ko je kaznoval Sodomo in Gomoro, pomilostil ti mesti, ako bi se bilo v njih nahajalo vsaj pet pravičnih. Ker pa Vas morem zagotoviti, gospoda moja, da je v Trstu velika večina pravičnežev (Dobro! na desni), smem pač pričakovati, da se bode tudi tukaj ravnalo po milosti.

Dasiravno pa neso odnošaji v Trstu povsem taki, kakor bi morali biti, mislim, da je v prvej vrsti prejšnja in tudi sedanja vlada temu kriva. (Dobro! dobro! na desni.)

Konečno pa prosim svoje politične prijatelje in vso visoko zbornico, da glasuje za to vladino predlogo, zadevajočo gradbo železnice Trst-Herpelje, ker nam je ta železnica tako potrebna, kakor ribi voda, ter jo smemo po vsej pravici zahtevati. Priporočam Vam torej iskreno vzprejeti postavo. (Pohvala na desni.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 9. maja.

V včerajšnji seji državnega zbora interpeloval je poslanec Foregger, da duhovščina na Spodnjem Štajerskem preseza svoj delokrog s tem, da nadzoruje učitelje in se prepričuje o tem, je li poučni jezik slovenski. Tako da se je godilo v Laškem Trgu, kjer da je ljudstvo vznemirjeno ter se

boji slovenjenja šole. (!) Schönerer povpraša predsednika, mu je li česa znanega o teku kazenskega postopanja proti njemu, na kar mu predsednik odgovori, da ni dobil nobene informacije o tej zadevi. Na to se je več predlog v drugič čitalo, mej drugimi postava o železnici Stry Beskid. — Poročevalec odseka za kongruo, grof R. Clam-Martinic, predlaga naslednjo resolucijo: „Vladi se naroča, da ima, predno se izvede postava o plačah katoliških duhovnikov, po primernem načinu skrbeti, da se onemoglim dušnim pastirjem dohodki poboljšajo.“ — Poslanec Ruczka nasvetuje, da se naj vse peticijskemu odseku oddane in po njem rešene peticije z odloki vred izročijo vladi v izvršitev. Baron Hackelberg ugovarja temu nasvetu, ker se nahajajo mej njimi jako važne peticije, kakor n. pr. one za poslovenjenje srednjih šol. Ker pa nasvet Ruczkin ni bil na dnevnem redu in se za njega obravnavanje nisti odločili dve tretjini poslancev, ne more se obravnavati. — Na to se preide k volitvam v delegacije. Prvi so volili poslanci iz Česke, ki so bili vsi navzočni, 92 ne številu, po 46 iz vsake stranke. Pri prvi in drugi volitvi dobilo je na vsaki strani po 10 kandidatov vseh 46 glasov vsake stranke; in ker tudi ožja volitev teh 20 ne da nobenega rezultata, morali so se delegati izžrebati. Slepa sreča gojila je jednakopravnost, kajti naklonila je vsakej narodnosti po pet zastopnikov. Izvoljeni so: Henrik Clam-Martinic, Lobkovic, Mattuš, Trojan, Žak; in Klier, Nitsche, Schier, Stoeruwitz, Stöhr. Propadli so: Ba-reuther, Plener, Oppenheimer, Roser, Scharschmid; in Adamek, Harrach, Rieček, Rieger, Zeithammer. — Za Kranjsko je bil izvoljen v delegacije grof Hohenwart, namestnikom pa poslanec Klun. — Po končanih delegacijskih volitvah se je seja pre-trgala in zvečer nadaljevala.

O avstrijsko-nemških odnošajih pravi dopisnik „Narodnih Listov“ z Dunaja, da je fundametalna zmotna, ako se misli, da se ima nemško avstrijska politika z jednako mero me-viti, kakor je odlikovanje, ki ga je užil pruski princ Viljem na Dunaji. Ravno na-robe: odkar je hotel knez Bismarck Italijo pripravi-ti do alijance, čaka berolinska politika v Kalno-kyjevi predstobi in bode čakala tako dolgo, dokler ne bode Avstrija nasproti rimsko-berolinskemu prijateljstvu zavarovala svoje politike v Parizu in Petrogradu. Mej Giersom in Kalnokyjem obstoje tako prijazne razmere, da se bode moglo še le tedaj misliti na razširjenje dvocarske zveze, kadar bode vzporedno z njo razširjena vsebina privatnih dogovorov mej Avstrijo in Rusijo.

Vnanje države.

Pred svojim odhodom iz **Belgrada** izdal je razmetropolit Mihajl nekako proklamacijo, ki se je della ob srbskih velikonočnih praznikih, ko je razmetropolit bil že odpotoval v Carigrad. V Belemgradu najti je malo izvodov te proklamacije, ker jo je policija naglo zasačila. V njej pravi odstavljeni cerkveni dostojanstvenik, da se bo le kmalu vrnil v Srbijo. Ne da bi krajša Milana z jedno besedo ome-nil, naglašja Mihajl, da se je z njim ravnalo neču-veno, protizakonito in brezozirno, pa da so trpljenja cerkve le kratkodobna, kar spričuje zgodovina. — Dva iz odstavljenih škofov hotela sta razmetropolita spremiti v Carigrad, da bi ekumenskega patrijarha nagovorila k akciji proti belgrajski vladi, pa mi-nisterstvo jima ni hotelo dati potnih listov, nego jima je odkazalo dva samostana za bivanje. — Dosedaj sta izpraznjena še škofovska sedeža v Šabacu in Négotinu.

V **ruskih** krogih neso povsem zadovoljni z dogovori, ki jih je dognala vlada z rimsko kurijo. Posebno so Katkovu kaj malo ušeč in ta očita ruske diplomaciji, da se je preveč preneglala v svojej spravi s papežem. — Neizpolnjena so ostala pričakovanja, ki so jih gojili dijaki Varšavski vsled dogodka Apuchtin-Sukovič. Ne le, da je Apuchtin ostal učiliščni kurator varšavskega okraja, bil je zadnji čas odlikovan z Aleksander-Nevskijevim redom in običajno ročno pismo carjevo poudarja so-časno velike zasluge, ki si jih je pridobil Apuchtin s svojim podpiranjem one ruske politike, ki name-rava poljske provincije spraviti v večje soglasje z upravo drugih ruskih gubernij. To pismo carjevo vzbudilo je občno začudenje in nezadovoljnost, po-sebno pa se to kaže v dijaških krogih. Zadaje čase so se ti začeli pogosto zbirati v velikih gručah pred vseučiliščem, da bi demonstrovali proti pred-stoječemu dekoriranju Apuchtina; tudi se je našlo mnogo dotičnih plakatov prilepljenih ob zidéh, ter ima policija jako mnogo posla. Sploh se trdi, da je v obče prebivalstvo vzburjeno in nezadovoljno.

O domnevanej **grško-bolgarske** zvezi poroča se iz Aten listu „Agence Havas“: „Gotovo je, da se je napravil načrt temelju za bodočo grško-bolgarsko entento. Vsled kratkega bivanja bolgar-skega kneza v Atenah pa ni bilo mogoče razprav-

ljati vse nje podrobnosti. Čuje se, da hoče Grška, po tem ko so se prej rešila politična vprašanja in določile grško-bolgarske meje, ponuditi svoje po-sredovanje v odpravo razkolništva. Obravnave se bodo nadaljevale. — Knez Aleksander dospel je v ponedeljek večer na ruske vojne ladiji „Afrika“ v Kotor, kjer ga je dočkal prvi pobočnik kneza Nikite, Petrovič, s spremstvom in pa kotorske politične in vojaške oblasti. Zrudi pozne ure pre-ložil se je odhod v Cetinje na drugo jutro.

Turška vlada obrnila se je bila sredi fe-bruvarja s spomenico do berolinskih zavezništv, da bi sprožila izvršitev onih členov berolinske po-godbe, s katerimi se ima določiti delež novih bal-kanskih držav pri otomanskem dolgu in pa visokost tributa turške suzereniteti podvrženih dežel in pro-vincij. Večina vlad, mej njimi tudi dunajski kabinet, odgovorili so pritrdjevalno na to spomenico ter se pričakuje, da bodo poslalniki, ko dospo vsi dotični odgovori kmalu jeli obdržavati svoje konference v rešitev te zadeve. — Kakor se je poročalo vevlela stim, misli Visoka Porta z vso resnostjo na potrebne reforme v Armeniji. Našlo se je neki, da je bila v Erzerumu zalotena tajna družba vojaški or-ganizovana ter da je imela zvezo z ruskimi nihilisti v dosego ustanka za armensko neodvisnost.

Domače stvari.

— (Presvitli cesar) potrdil je volitev gosp. Ivana Kukovca, posestnika v Ljutomeru, načelnikom okrajnega zastopa, gosp. župnika Frana Šrola pa namestnikom.

— (Gospod vitez Schneid) ustavil se je, potujoč na Dunaj, včeraj v Ljubljani. Gotovo bode vsakdo z veseljem vzprijel vest, da se je g. vitez Schneidu zdravje popolnem povrnilo.

— (Dr. Millevoi) čutil je v državnem zboru tudi potrebo oglasiti se in je mej drugim trdil, da v Istri ni niti jednega odvetnika ali no-tarja, ki bi znal slovenski ali pa srbsko-hrvatski je-ik. Temu nasproti mu bode povedano, da mu ni treba daleč se truditi, kajti takoj v Vodnjanu najde odvetnika dr. Staniča, ki je kakor slovenskega, tako tudi hrvatskega jezika popolnem zmožen. Ako poslanec Millevoi niti razmer v svojem kraju ne pozna, bi pač bolje pogodil, ko bi se ne oglasal.

— (Umrl) je včeraj ob 8 uri zvečer Anton baron Codelli-Fahnenfeld, 82 let star. Ranjki bil je posestnik graščine na Kodelovem, služil nekaj časa v Trstu kot gubernijalni tajnik, pa šel kmalu v po-koj. Od 1. 1861 do 1866 bil je deželni glavar kranj-ski. Spadal je k nemško-liberalnej stranki, v tej last-nosti vodil kot predsednik volitve v velikem pose-stvu in bil kot častni meščan ljubljanski do zad-njega leta zanesljiv volilec nasprotne stranke v prvem razredu. Truplo se prepelje v petek v Kamnik v tamošnje rodbinsko rakev. Naslednik njegov v filei-komisu je brat, upokojeni deželne sodnije svetovalec Karol baron Codelli.

— (Razstava goveje živine, kmetij-skéga orodja in manjših strojev) ob pri-lik 600letnice je zagotovljena. Prostor je določen v Lattermanovem drevoredu, na zadnjem travniku proti Šiški.

— (Imenovanja.) Dr. Matija Schmirmaul, sekundarni lečnik v bolnici milosrdnikov v Zagrebu, imenovan je podžupanijskim lečnikom v Dakovem, a Josip Vamberger, blagajniški oficial v Zagrebu, finančnim perovodjem v Vukovaru.

— (Gospodje odborniki „Sokola“) vabijo se najljubše v nujno sejo danes sredo dne 9. maja ob 8. uri zvečer v čitalnično pevsko sobo (I. nadstropje).

— (Iz Cerknice) se nam piše: Za tukajš-njo splošno občino izvoljen je bil 6. t. m. jedno-glasno županom gosp. Fraujo Šerko, posestnik in trgovec v Cerknici. Za svetovalce pa sledeči gg.: Alojzij Pogačnik iz Cerknice, Andrej Vidmar iz Begunj, Janez Žitnik iz Cerknice, Josip Milavec iz Cerknice, Janez Petrovič iz Dolenjevasi in Matija Krajc iz Grahovega. Cerkniška občina sme ponosna biti, da ima na čelu take vrle narodnjake! Živeli!

— (Iz Sežane) se nam piše v 8. dan t. m.: Večkrat se sliši tu pa tam žaljenje, obrekovanje in grdenje častnih oseb ali iz zavidnosti, zlobnosti, ali pa tudi iz ošabnosti, a malokdaj pa se spravi zlobcu

jezik na kako korporacijo, uradnijo, a če se tja spravi, se tudi čisto do dobrega opari. — Včeraj bila je prav taka zadeva pred Sežanskim c. kr. okrajnim sodiščem. Obravnava bila je zoper Valen-tina Stofa, trgovca z lesom v Sežani, zaradi obre-kovanja županije Sežanske. Obrekovalec se je ope-kel in je bil obsojen na 10 dnj zapora ali 50 gld. globe.

— (Okrajni šolski svet v Ormoži) že štiri mesece ni imel nobene seje. Po zakonu morala bi vsaki mesec biti jedna seja, a ptujski okrajni glavar pl. Premerstein skozi štiri mesece ni nobene sklical.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 9. maja. „Wiener Zeitung“ ob-javlja, da je sekcijski načelnik Szögyenyi ime-novan tajnim svetnikom.

Carigrad 9. maja. Volitev Wassa-effen-dija (rodod Albanca) guvernerjem Libanonskim vsestransko odobrena, zapisnik o njegovem ime-novanji podpisan.

Cetinje 9. maja. Bolgarski knez dospel je semkaj ter odpotuje jutri.

Monakovo 8. maja. Avstrijska cesarica ostane tu do 11. t. m.

Berolin 8. maja. Državni zbor zavrgel je v drugem branji povišanje carine na les s 177 proti 150 glasom.

Razstava

izdelkov hišne obrtnije, ženskih ročnih del, pra-zgodovinskih, starinskih in kulturnozgodovinskih predmetov v Ljubljani.

Iz pozivov in splošnih določil, ki so se objavila svoje dni po kranjskih časopisih, je znano, da na-merava slavnostni odbor za praznovanje letšnje 600letnice napraviti mej drugim tudi razstavo, katera naj bi obsegala izdelke hišne obrtnije, žen-skih ročnih del, prazgodovinske, starin-ske in kulturnozgodovinske predmete, če so s Kranjsko v kakej zvezi. Namen te razstave je, pokazati nekaj splošen in poučen obris zazna-movanih strok, kakor so se v teku stoletij razvijale. Da se ta namen lože in v resnici tudi doseže, je odbor razposlal pozive na vse one kroge, oblastnije, zastopstva po mestih in po deželi, ki zamorejo uplivati, posredno ali neposredno, na razvoj razstave, bodisi, da se je sami z različnimi predmeti udeležje, bodisi, da druge k udeležitvi pripravijo. Povabila so izšla tudi na veliko število privatnih oseb, od katerih se lahko pričakuje, da delujejo zdatno v ugoden pro-speh razstave.

Dosedanji uspeh je sploh ugoden, za nekatere posamezne stroke še celo zelo ugoden. Največ ogle-sil je došlo dosedaj za ženska ročna dela, in sicer večinoma iz Ljubljane, deloma pa tudi iz Gorenjske in Notranjske. Tudi hišna obrtnija bo, kakor se kaže, dobro zastopana. Jako povoljen je uspeh na polji cerkvene umetnije, in sicer posebno, kar se tiče raznih krajev Gorenjske.

Odboru je na tem ležeče, da so vse stroke dostojno zastopane in da predmeti za vsako stroko kolikor mogoče iz vseh različnih delov Kranjske prihajajo; le na ta način se namen razstave v re-snici lahko doseže.

Ker pa nekateri kraji do sedaj niso tako za-stopani, kakor bi bilo želeli, in ker je v popolno dosego stavljene svrhe še dosti objav pričakovati, je odbor sklenil obrok za oglasila podaljšati do 20. maja 1883.

Odbor se tedaj obrača do vseh merodajnih krogov in do prebivalstva kranjskega sploh, da bi ga dejansko podpiralo, ter radovoljno in krepko de-lovalo na to, da se razstava dostojno in deželi na čast izvrši.

Oglasila sprejema vsak dan član razstavinega odbora, trgovinske in obrtne zbornice tajnik Ivan Murnik v Ljubljani. Pismena ogasila se tudi lahko pošiljajo pod napisom: „Razstavini odbor v Ljubljani“. — Razstavini predmeti naj se pošiljajo razstavinemu odboru do 15. junija 1883.

Umrli so v Ljubljani:

5. maja: Marija Železnik, uradnega sluge hči, 21 let, na Bregu št. 6, za pljučno tuberkulozo. — Andrej Zupin, uradni sluga, 85 let, Frančiškanske ulice št. 6, za otrpne-
njem črev.
6. maja: Franca Ramovš, dekla, 27 let, sv. Petra
cesta št. 42, za osepnicami. — Oton Kratochwil, zasebnega
uradnika sin, 16 dni, Poljanska cesta št. 35, za božjastjo.
7. maja: Rudolf Rus, mestnega stražnika sin, 25 dni,
Rožne ulice št. 3, za božjastjo.
8. maja: Ana Kremžar, bukovcova udova, 66 let,
Rimska cesta št. 4, za vodenico.
V deželni bolnici:
4. maja: Anton Kozjek, dninar, 57 let, za vodenico
6. maja: Miha Z. dnik, dninar, 66 let, za jetiko. —
Magdalena Šveger, fotografova udova, 49 let, za kroničnim
katarom v črevesu.

Tržne cene v Ljubljani

dné 9. maja t. l.

	gld.	kr.
Pšenica, hektoliter	7	64
Rež,	5	20
Ječmen	4	55
Oves,	3	25
Ajda,	4	55
Proso,	5	4
Koruza,	5	60
Leča	8	—
Grah	8	—
Fižol	10	—
Krompir, 100 kilogramov	3	39
Maslo, kilogram	—	96
Mast,	—	88
Špeh frišen	—	70
" poven,	—	76
Surovo maslo,	—	85
Jajca, jedno	—	1 1/2
Mleko, liter	—	8
Goveje meso, kilogram	—	60
Telečje	—	54
Svinjsko	—	62
Koštrunovo	—	36
Kokoš	—	45
Golob	—	17
Seno, 100 kilogramov	2	69
Slama,	1	96
Drva, trda, 4 kv. metre	6	—
" mehka,	4	—

Dunajska borza

dné 9. maja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	78 gld.	65
Srebrna renta	79	15
Zlata renta	99	10
5% marena renta	93	20
Akcije narodne banke	840	—
Kreditne akcije	306	70
London	119	85
Srebro	—	—
Napol.	9	50 1/2
C. kr. cekini	5	66
Nemške marke	58	50
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	119
Državne srečke iz l. 1864	100	170
4% avstr. zlata renta, davka prosta	99	—
Ogrska zlata renta 6%	120	10
" " 4%	89	35
" papirna renta 5%	87	80
5% tajerske zemljišč. odvez. oblig.	103	—
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	113
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	118	25
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	103	50
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	105	—
Kreditne srečke	100 gld.	170
Rudolfove srečke	10	19
Akcije anglo avstr. banke	120	116
Tramway-društ. velj.	170 gld. a. v.	218

Zahvala.

Vsem onim, ki so skazali tako veliko sočutje
z našo usodo o priliki smrti in pri pogrebu naše
drage matere

Ane Turnšek,

izrekamo svojo najiskrenejšo zahvalo iz vsa-
ga srca, posebno oo. Frančiškankom Nacaretskim za
izvrsten sprevod in Moziškimi tržanom za mnogo-
brojno udeležbo.

M. Nacaret, dné 8. maja 1883.

Jože in Tone,
sina.

(311)

J. J. Naglas v Ljubljani

na Turjaškem trgu št. 7

se priporoča v izdelovanje vseh

dekoracij po oknih in hišnih pročeljih,

ki bodo potrebna ob navzočnosti Nj. Veličanstva presvitelega cesarja, kakor
tudi za pripravo zastav vseh velikostij, grbov, lampijonov
itd. po najnižjih cenah.

Da se zamore jamčiti za pravočasno prireditve, prosi se, da se naročila
izvedo vsaj do 15. junija.

(289—3)

Izdatelj in odgovorni urednik Makso Armic.

Zahvala.

Vsem onim, ki so skazali toliko sočutje in
ljubezen mej dolgotrajno boleznijo in o smrti na-
šega nepozabljivega sina, oziroma brata, gospoda

Franja Šega,

izrekamo po tej poti svojo najpriskrenejšo zahvalo;
— hvala sosebno čč. gospodom duhovnikom za
glinjivi „Miserere“, hvala gospodom pevcem za
mile nagrebne in vrlim gospodičnam za lepe
vence. Se jedenkrat vsem našo najiskrenejšo za-
hvalo!

V Sodražici, dné 7. maja 1883.

(312)

Žalujoča rodbina.

Dominik Dereani, c. kr. davkarski pristav,
daje v svojem in v imenu svojih bratov, sester,
prijateljev in znancev na znanje prežalostno vest,
da je Bogu vsemogočnemu v nerazumljivih njega
sklepih dopalo poklicati k sebi našega iskreno
ljubljenega očeta, gospoda

Dominika Dereani,

trgovca, hišnega in zemljiškega posestnika,

kateri je po daljšem bolehanju danes ob 11. do-
poludne v 63. letu svoje dōbe mirno v Gospodu
zaspal.

Pogreb bude v četrtek 10. t. m. ob 10. do-
poludne.

Nepozabljivi ranjki priporoča se v pobožen
spomin. (313)

Žužemperk, v dan 8. maja 1883.

Služba.

Za svojo prodajalnico mešanega blaga iščem popol-
nem izurjenega pomočnika. — Ponudbe in spricevala naj
se pošiljajo

Angelo Casagrande

(308—2)

v Ajdovščini.

Valvazor-jev

„Ehre des Herzogthums Krain“

prvotne izdaje

proda se za 30 gld. Kje? pove upravništvo „Slovenskega
Naroda“.

(279—4)

Umetne

234—8)

zobe in zobovja

ustavlja po najnovejšem ameriškem načinu
brez vsakih bolečin ter opravlja plumbovanja in
vse zobne operacije

zobozdravnik A. Paichel,

poleg Hradskega mostu, I. nadstropje.

Salicyl-ustna voda,

uspešno sredstvo proti vsem boleznim v ustih in na
zobeh, ohrani prijetni duh in naravno bojo zob; ste-
klenica po 40 kr.

Anatherin-ustna voda

po 60 kr.

Zobni prašek

po 40 kr.; priznано najboljšo sredstvo za čiščenje ust.

Dr. Pfeiffermann-ova

zobna pasta

v škatljah po 1 gld. 25 kr.

Dr. Popp-ova ustna voda

po 1 gld. 40 kr. prodaje (291—1)

G. PICCOLI,

lekarnar v Ljubljani, na Dunajske cesti.

Dovoljujemo si naznaniti, da bode po nas zastopana

c. kr. priv.

Assicurazioni Generali v Trstu,

ustanovljena l. 1831.

z zagotovilnim zakladom okroglih devet in dvajset

milijonov goldinarjev av. velj.,

tudi letos na Kranjskem vzprejemala

zavarovanja proti toči.

Da se doseže mnogobrojna in obena udeležitev, nastavile so se premije
kar možno nizko in so sigurno brez vsake doplačilne dolžnosti.
Ponudbe za zastopstva z visokimi provizijami vzprejema ter daje vsa-
keršna pojasnila

Glavno zastopstvo za Kranjsko c. kr. priv. Assicurazioni Generali

v TRSTU

V. SEUNIG,

v Gradišču št. 4.

(302—2)

Lastnina in tisk „Národne tiskarne“.